

IL-PACI . . .

RIGAL TA' ALLA

PAGEANT GHAL ZMIEN IL-MILIED

IBBAZAT FUQ IT-TEMA GHAL JUM IL-PACI 1982

MAGHZUL MINN GWANNI-PAWLU II : Il-Paci don ta' Alla
afdat lilna l-bnedmin.

JIEHU SEHEM:

Qarrej.

Kummentatur A

Kummentatur B

Marija

Guzcippi

Anglu

Gonatan

Gozwe'

Ruben

Sara

Rut

Samwel

Aron

Tifel

Tifla

Marcellus

Qaddej ta' Marcellus.

Angli

Kor.

I PARTI.

QARREJ: (Back-ground music)

Kont miexi fit-triq...
 u l-Milied hassejtu jtenniferi l-messagg tieghu ta' paci u ferh:
 rajt it-twiegħi u t-torq imxejna kif jixraq,
 smajt il-qniepen tal-knejjes idoqqu ferhana,
 u l-ghanja li darba kantaw l-angli go Betlem, harget helwa minn
 fomm it-tfal ckejkna:
 Glorja 'l Alla fil-gholi tas-smewwiet u paci fl-art lill-bnedmin
 ta' rieda tajba!

Il-Paci: kelma sabieha:

kulhadd isemmieha,
 kulhadd ifitixxha,
 kulhadd imxennaq għaliha.

Fejn hi din il-paci? (Pawsa - B.M.)

Tajt harsa madwari u dlonk rajt il-mibgheda miktuba fuq wicc il-
 bnedmin;
 rajt nies girien ta' xulxin, miggielda flimkien,
 rajt tfal innocenti jitrabbew jobghodu 'l xulxin.
 U b'id-dmugħ f'ghajnejja stagsejt:
 Fejn hi din il-paci, Mulej? (Pawsa - B.M.)

Tajt harsa madwari u issa rajt l-ingustizzja ssaltan fost il-
 bnedmin.
 Rajt tfal imgewha, imcerċra, bla dar, bla imhabba;
 rajt haddiema hobiena ghax tilfu l-ghixien,
 rajt nies suwed imjassra, imgħaffga.
 U b'id-dmugħ f'ghajnejja stagsejt:
 Fejn hi din il-paci, Mulej? (Pawsa - B.M.)

Tajt harsa madwari u rajt l-art imxarrba bid-demm;
 smajt il-hsejjes qerrieda tal-gwerra
 u xammejt riha taqsam ta' porvli mahruq.
 Is-suldati mtertqa bil-balal, kienu mitfugħha għal tulhom, bla hajja,
 fit-trab.
 U wasal f'widjejjja i-biki tat-tfal li sfaw iltiema, bla omm bla
 missier;
 smajt il-biki tar-romol li tilfu lil zwieghom, tilfu 'l uliedhom
 li b'imhabba rabbew.
 U b'id-dmugħ f'ghajnejja stagsejt:
 Fejn hi din il-paci?
 Fejn infittxuha?
 Min se jtihielna, Mulej? (Pawsa - B.M.)

U l-Mulej dar fuqi b'dik harstu hanina u b'kelmtu soda, bi tbissima
 fuq fommu wegibni:
 Anki jien harist lejn id-dinja
 u bhalek rajt bnedmin jobghodu 'l xulxin,
 bhalek rajt l-ingustizzja ssaltan fid-dinja,
 kexkxitni l-gwerra li thegħegħ qerrieda, bla hnien;
 u d-dmugħ jahraq xarrabli haddejja... (Pawsa)
 Izda le, taqtax qalbek, ghax bil-mohbi u fis-skiet
 hemm bnedmin li jhobbu 'l xulxin, li jhobbu sahansitra 'l-ghedewwa,
 kif darba għamilt jien;
 hemm xi nies li jithabtu għal huthom mghaffgħin,
 u hafna ohrajn li jobghodu l-gwerra, jiddejqu bil-glied:
 Iridu biss jibnu l-paci u jghixu fis-sliem. (Pawsa)
 Izda ftakru, huti bnedmin, li jekk jien ma nibnix il-paci għalxejn
 jithabtu l-bennejja,
 jekk jien ma nharisx dan is-sliem għalxejn jishru l-ghassiesa.
 Għalhekk intom, imhabbtin u mtaqqlin,
 ejjew għandi u jiġi nserrahkom,
 nagħtikom il-ferh u s-sliem tiegħi,
 nagħtikom il-PACI!! (Pawsa - B.M.)

KUMM. A: Il-Milied hu festa ta' ferh u ta' paci. F'dan iz-zmien ghaziz tas-sena, infakkru l-grajja divina meta Kristu, Alla maghmul bniedem, gie fid-dinja biex igib il-haq u gustizzja. Izda sfortunatament, id-dinja għadha mahkuma mill-gwerer, mill-persekuzzjoni ta' dawk li jistqarru l-verita' u mill-ingustizzji ta' bnedmin lejn huthom.

KUMM. B: Hija tassew hasra, li minkejja l-progress li bih-tiftahar l-epoka tagħna, il-jeddijiet fundamentali tal-bniedem mhumiex kullimkien imħarsa kif jixraq... Popli shah huma mjassra mill-faqar, mill-vjolenza, mill-injoranza u mill-biza'.

KUMM. A: Dan kollu hu frott is-supervja, l-egoizmu u n-nuqqas ta' mhabba f'xi whud mill-bnедmin... Hafna bnedmin iħobbu l-paci u jixtiequ jghixu bl-imhabba, izda mhux kulhadd jifhem li ahna lkoll ahwa, ulied l-istess Missier li jħobb u jipprovd għal kulhadd.

KUMM. B: Smajna x'intqal: "Hobb 'l ghajrek u obghod il-ghadu tiegħek." Izda Gesu', li kwazi elfejn sena ilu twieled fil-ghar ta' Betlem, ighidilna: (B.M.) "Hobbu l-ghedewwa, itolbu għal dawk li jagħmlu għalikom, biex tkunu wlied Missier kom li hu fis-smewwiet, li jtella' x-xemx tieghu fuq il-hziena u fuq it-tajbin, li jibgħat ix-xita sew fuq min hu tajjeb u sew fuq min mħuwiex."

KUMM. A: (B.M.) "Jekk xi hadd jaġhtik daqqa ta' ġarta fuq haddek tel-lemin, dawwarlu l-iehor ukoll u lil min ikun irid itellgħek il-qorti u jehodlok il-libsa, hallilu wkoll il-mantar."

KUMM. B: (B.M.) "Agħti lil min jitolbok u ddawwarx spallejk lil min ikun irid jissellef minn għandek."

KUMM. A: (B.M.) "Henjin ta' qalbhom helwa ghax huma jkollhom l-art bħala wirt."

KUMM. B: (B.M.) "Henjin dawk li huma bil-guh u l-ghatx tal-gustizzja ghax huma jkunu mxebbghin."

KUMM. A: (B.M.) "Henjin dawk li jhennu, ghax huma jsibu hnien."

KUMM. B: (B.M.) "Henjin dawk li jgħib l-paci, ghax huma jissejhu wlied Alla." (Pawsa)

KUMM. A: Biex ikollna l-paci, il-bniedmin iridu jimxu fuq dawn il-principji ta' Kristu; iridu jaġhzlu minn rajhom lil Kristu qabel kollo u qabel kulhadd; hekk biss nistgħu nnadfu l-umanita' mill-marki tal-mibgheda tal-ingustizzja u tal-gwerra.

KUMM. B: Il-paci fid-dinja ma tinbeniex fuq il-qawwa ta' l-armi li għandhom setgħa qerrieda, ma tinbeniex fuq il-vjolenza li juzaw certi gvernijiet biex izommu l-poter f'id-ejhom, izda fuq il-paci ta' Kristu li hareġ minn Alla l-Missier. Il-kelma "paci" mhix kelma tagħna, imma kelma niezla mis-sema: mhix rigal tal-bniedem lill-bniedem iehor, izda don ta' Alla lill-bniedmin kollha. "Glorja 'l Alla fil-gholi tas-smewwiet u paci fl-art lill-bniedmin ta' rieda tajba."

KUMM. A: Nistgħu nghidu li n-nuqqas ta' Paci fid-dinja mhux biss fatt ta' zmienna, izda haga antika daqs kemm hu antik il-bniedem. Il-grajja ta' Kajin u Abel li nsibu fl-ewwel pagni tal-Bibbja, hija grajja ta' kull zmien.

KUMM. B: Dan in-nuqqas ta' sliem u paci nsibuh anke fil-Palestina fi zmien Cesari Awgustu, meta Kirinu kien Gvernatur tas-Sirja. Il-Palestina kienet kolonja rumana mmexxija mil-ligijiet ta' l-Imperatur Ruman...(B.M. - Sound track/Ren-Hur) Il-Poplu tal-Palestina, imdejjaq u mxebba' bil-madmad tal-barrani, kien jixtieq b'herqa kbira l-migja tal-Feddej. Minn qalb kull Lhudi kienet tohrog talba kontinwa:

"Qum, Mulej u salvana, Salvana minn dawk li jhabbtuba,
Salva l-Poplu tieghek, Mulej."

II PARTI:

KOR: (Waqt il-kant jibdew hergin ir-rgħajja li jsibu posthom fuq il-presbiterju.)

O Little town of Betlehem, how still we see thee lie,
Above thy deep and dreamless sleep, the silent stars go by:
Yet in thy dark streets shineth, the ever lasting Light;
The hopes and fears of all the years, Are met in thee tonight.

For Christ is born of Mary, and gathered all above,
While mortals sleep, the angels keep their watch of wond'ring
love.

O morning stars together, proclaim the holy birth;
And praises sing to God the King, and peace to men on earth.

O Holy child of Betlehem, descend on us we pray,
Cast out our sin, and enter in, be born in us today;
We hear the Christmas angels, the great glad tidings tell;
O come to us, abide with us, Our Lord Emmanuel.

KUMM. A: (B.M.) Il-grajja tagħna tizvolgi ruhha gewwa Betlem, belt zghira fil-Palestina, hames mili 'l isfel minn Gerusalem...(pawsa) Ninsabu fuq wahda mill-gholjet ta' Betlem. F'dan il-lejl kemmxejn kiesah tax-xitwa, xi rghajja ffar, fosthom Gonatan, Gozwe' u martu Sara, qegħdin ighassu l-merhliet tagħhom. Il-lejl dahal sewwa u hemda kbira waqghet fuq Betlem kollha... Izda r-rgħajja għadhom imqajjma, bilqiegħda jithaddtu għas-shana tan-nar....

GONATAN: Din haj jitna, Gozwe', telghin u nezlin ma' l-gholjet ta'
Betlem, nirghu u nghassu l-merhliet...

GOZWE': Hekk hu, Gonatan, ix-xogħol tagħna hu xogħol ta' tbatija...
specjalment f'dawn l-iljiel tax-xitwa'

GONATAN: Anzi l-lejla donnu ma tantx hu ksieh...(Iħares 'il fuq) Is-sema jidher car mhux hazin u tghidli qalbi mhux se jkollna xitwa qalila bhal tas-sena l-ohra.

SARA: Ix-xitwa li ghaddiet batejna hafna: il-ksieh kien ixoqq il-ghadam, tiftakru?...u r-riħ li għamel qerdilna l-ucuh tar-raba' kollha...magħna batew ukoll uliedna!

GONATAN: Batejna tassew, izda hadd minna ma miet bil-guh. Il-Mulej jahseb f'kulhadd...nafdaw dejjem fi.

GOZWE': Ahna r-rgħajja naqilghu l-ghixien tagħna bit-tbatija, izda Gonatan, dan ix-xogħol inhossu għal qalbi hafna. Il-ni niehu hsieb il-merħla minn mindu kelli tnax il-sena!

GONATAN: Naqbel miegħek, Gozwe'. Il-hajja tagħna sabiha, ghax nghixu fil-kwiet u l-paci, 'il-bogħod mill-istorju tal-belt.

GOZWE': Nghid għali ja, l-istorju u l-folol tal-belt idejquni. Mur gibni nghix hemm isfel, l-aktar bħalissa, li Betlem hi mimlija bil-barranin!

GONATAN: Ghaliex bil-barranin, Gozwe'? Mela x'qed jigri f'Betlem?

GOZWE': Kif, Gonatan, ma tafx?! Ma smajtx li Cesari Awgustu ordna li jsir censiment fid-dinja kollha?

SARA: U kulhadd irid imur jinkiteb fil-belt tieghu.

GONATAN: Imma nghid jien, Betlem x'ghandha x'taqsam mac-censiment ta' l-Imperatur?

GOZWE': U zgur li għandha x'taqsam! Kull min hu mill-belt ta' David, irid jigi jinkiteb hawn, f'Betlem u issa Betlem imtliet b'mijiet ta' nies, irgiel u nisa li qegħdin jaslu kuljum mill-Galilija u mis-Samarija.

GONATAN: Dawn ir-Rumani kellhom bzonn iħalluna bi kwietna. Illum ninsabu aghar mill-bierah u ghadex ma nafux x'se jigri minna!

SARA: Gonatan, kulhadd imdejjaq bir-Rumani, kulhadd imxebba' għall-ahhar!! Dawn ir-Rumani ma jagħmlux haga ohra hlied jahqruna u jehdulna t-taxxi. Qegħdin hawn biex mingħalihom izommu l-paci izda minn meta gew huma, it-tahwid kiber, zdied is-serq, zdiedet il-mohqrija u zdiedet il-mibgheda!

GOZWE': Sara, kellu bzonn il-Mulej jiftakar fil-wegħda l-kbira!... fak in-nhar, imbagħad, nibdew nghixu fis-sliem, fil-gid u fil-paci...

TIFLA: X'kienet din il-wegħda tal-Mulej, Missier?

GOZWE': Eh, binti, int ghadek zghira wisq u ghadek ma tafx il-poplu tagħna minn xhiex ghadda. Konna lsiera kemm il-darba u permezz tal-profeti, il-Mulej dejjem iwegħdha li se jibghatiln feddej. Dan jehlisna minn taht idejn il-barrani.

SARA: Dan il-feddej se jkun minn nisel tagħna, minn nisel ta' David. Se jkun bniedem li jgib il-haqeq u s-sliem fost il-popli kollha

TIFEL: Meta se jigi dal-feddej, Missier?

GOZWE': Il-Mulej biss jaf meta se jigi, ibni, izda meta jasal, il-glied jispicca kollu u ma jibqax iktar mibgheda u firda fid-dinja.

TIFLA: Nixtiequ jasal il-feddej. Nahseb li kieku jkeccihom lir-Rumani

TIFEL: Ibezzghuna hafna b'dawk ix-xwabel u l-lanez tagħhom.

GOZWE': Eh, uliedi, kulhadd jixtiequ dan il-feddej ghax meta jigi, jeqred lil dawk li qegħdin jahqruna u jehles l-ilsiera kollha.

TIFEL: Mela jehles ukoll lill-hbieb tagħna Samwel u Aron. Kieku nergħġu nibdew nilghabu flimkien. Kemm konna nieħdu gost nisimghuhom ikantaw.

(Ruben jidher gej minn xi naħa tal-Knisja, b'fanal mixghul f'id-ejh.)

TIFLA: Hadd ma kien ikanta sabih bhalhom!

GOZWE': Uliedi, issa oqogħdu kwieti ghax gej missierhom Ruben u ma jieħux gost jismagħkom issemmuhom!

GONATAN: X'ahbarijiet gibtilna, Ruben?

RUBEN: Is-sliem għalikom, hbieb.

GOZWE': Is-sliem ghalik, Ruben. X'ahbarijiet gibtilna mill-belt?

RUBEN: Betlem mimlija bil-barranin. Zgur li kemm ilha wieqfa qatt marat daqshekk nies! Ucuh godde kull fejn iddawwar wiccek... qeghdin ighidu li gejjin nies minn kull naha tal-Palestina.

SARA: Min jaf x' moviment hemm fil-belt!!

RUBEN: Anqas tistghu timmaginaw. Suldati rumani jduru mat-triqat, il-lirkandi mimlijin kollha u n-nies li qed jaslu issa mhumiex isibu fejn ighadu l-lejl.

GONATAN: Ikollhom jorqdu barra, ghall-kenn ta' xi sigra!

RUBEN: M'ilux wisq, kif kont gej 'l hawn, iltqajt ma' ragel ta' xi tletin sena. Hdejh kien hemm il-mara tieghu, li kienet tqila. Qaluli li daru l-belt kollha biex isibu fejn ighaddu l-lejl izda sabu l-lukandi kollha mimlija.

SARA: Qed tigini hniena minnhom!

RUBEN: Jien ukoll hassejt ghalihom, Sara, u wassalthom sa dak il-ghar li fih is-soltu npoggu l-bhejjem taghna. Dak li stajt noffrilhom.

GOZWE': Int ghamilt l-ahjar haga li stajt taghmel. Ahna rghajja fogra u ma tantx għandna x'noffru, izda qalbna kbira!

GONATAN: Daz-zgur, ahna kapaci nhennu u nhossu ma' min qed ibati.

RUBEN: Ma nistax infissrilkom il-ferh u l-paci li hassew meta dahlu go l-ghar. Kienu ghajjenin hafna u ma tantx kellhom aptit ta' kliem, izda l-mara, bid-dmugħ f'ghajnejha qaltli: "Int bniedem tajjeb u taf thenn; il-Mulej zfur li jkallsek ta' dan li għamilt magħna."

GOZWE': Nahseb ahjar nistriehu ftit ghax il-lejl dħal għmielu u ghadarridu naqsmu għan-naha l-ohra...

KOR: While shepherds watched their flocks by night,
All seated on the ground,
The angel of the Lord came down,
And glory shone around.

'Fear not' said he for mighty dread,
Had seized their troubled mind;
'Glad tidings of great joy I bring,
To you and all mankind.'

'To you in David's town this day
Is born of David's line
A Saviour, who is Christ the Lord;
And this shall be the sign:

'The heavenly Babe you there shall find
To human view displayed,
All meanly wrapped in swathing bands,
And in a manger laid.'

'Ang glory be to God on high,
And on the earth be peace;
Good-will henceforth from heaven to men
Begin and never cease.'

(R.M. Jidher l-Anġlu - u xi angli ohra zghar - resqin lejn ir-rgħajja.)

GONATAN: Gozwe', Ruben, intom qegħdin taraw bhali?!

- SARA: Dak x'awl hu li hemm fis-sema?!
- TFAL: (Jitgeddsu hdejn ommhom.) Ma, qed nibza'!!
- GOZWE': Jien qatt f'hajti ma rajt dawl daqshekk yawwi!
- GONATAN: Dan x'qed jigri?
- RUBEN: U dak it-tifel liebes l-objad bid-dija hierga minnu, x'inhu? min hu?!
- ANGLU: Tibzghux, ghax se nhabbrilkom ferh kbir!
- GONATAN: X'qed ighid?! Dan min fejn gie?!
- ANGLU: Rghajja twajbin, gejt inhabbrilkom ferh kbir! Illum fil-belt taghkom tweldilkom fed'ej, li hu l-Messija l-Mulej.
- RUBEN: Imma dan fejn? Kif?
- ANGLU: Morru u ssibu tarbija mfisqija u mimdua f'maxtura!
- ANGLI: Glorja 'l Alla fil-gholi tas-smewwiet u paci fl-art lill-bnedmin ta' rieda ta jba.
- (L-angli jibdew dehlin; ir-rghajja jharsu lejn xulxin mistaghagba. Sadahittant il-kor jibda jkanta dan li gej.)
- KOR: O Lejl ta' skiet, lejl tal-Milied
Lejl ghaziz, lejl qaddis!
Dawlet is-sema, il-kewkba li ddiet.
Habbret li l-fidwa tal-bniedem inbdiet:
Kristu hu mhabba bla qies!
Kristu hu mhabba bla qies!
- O lejl ta' skiet, Lejl tal-Milied,
Griet l-ahbar li fil-ghar
Twield fil-faqar ir-Re tar-rejjiet,
Gara kif Alla kien wieghed u ried:
Il-kbir miraklu kien sar!
Il-kbir miraklu kien sar!
- GONATAN: X'fehra ta' l-ghageb!
- RUBEN: Jien qatt f'ghomri ma smajt kant hekk sabih.
- GOZWE': Ikun imbicrek u mfahhar il-Mulej Alla te' Izrael. Sa fl-ahhar ftakar fil-poplu tieghu.
- RUBEN: L-ahwa, għaliex ma mnorrux sa Betlem u naraw f'ghajnejna stess lil dan il-feddej li għadu kemm twiele?!
- FLIMKIEN: Immorru! (Jidħlu bil-mod il-mod.)
- KOR: Adeste, fideles,
Laeti, triumphantes;
Venite, venite,
in Bethlehem:
Batum vi-fete, Regem angelorum
Venite adoremus (3)
Dominum.
- KUMM. A: (B.M.) Il-Poplu li kien miexi fid-dlam
ra dawl kbir,
in-nies li jogħodu f'art id-dlam
dawl kbir idha fuqhom...
Għażiex tweldilna tifel, ingħatalna iben
is-saltna tkun fuq spallejħ,
u jsemmuh "Kunsillier ta' l-ghageb, Alla setgħan,
Missier għal dejjem, Princep tas-sliem."

KUMM. B: Ir-rgħajja, mistgħagba b'dak li kien raw u semghu, telqu jghagglu lejn Betlem biex ifittxu lill-Fedjej li kien għadu kemm twieled. L-angli tal-Mulej urewhom il-post ezatt fejn kienet twieldet din it-tarbijsa divina, jigifieri dak l-ghar fqajjar li fih kien soltu jpogġu l-bhejjem tagħhom. Ruben ferah mhux ftit meta rega' gie wicc imb'wicc mar-ragel u l-mara li magħħom kien iltaqa' ftit qabel. Kien hu li henn għalihom u wassalhom f'dak l-ghar qaddis. Ir-rgħajja sabu kollox kif kien qalilhom l-Anġlu; sabu lil Marija u 'l Gużeppi bit-tarbijsa mfisqija u mimduda f'maxtura. Imbagħad regħhu lura, issebbu u jfahru 'l Alla u jgharrfu lil kulhadd b'dak kollu li ghadha minn għalihom.

KUMM. A: Kien għadu lanqas sebah sewwa xhin Ruben rega' lura lejn id-dar biex iħarrraf lill-mara tieghu, Rut, bil-grajja kbira li kienet għadha kemm seħħet. (B.M.)

(Rut qiegħidha tagħmel xi xogħol tad-dar.)

(Jidher gej Ruben.)

RUT: Mela rgħajt gejt, Ruben? Ma kellekx id-dum tlitt ijiem barra mid-dar?

RUBEN: Iva. Izda kelli ahbar tajba għalik u rgħajt lura biex nħidhie-lek.

RUT: Jaqaw? Sirt taf xi haga fuq it-tfal? Fejn huma t-tfal? Ghidli, Ruben.

RUBEN: Le, Rut, mhux fuq it-tfal. Lil Samwel u lil Aron ma nħasibx li nergħħu narawhom! Dawk min jaf fejn haduhom!

RUT: (Tibki) Imsejkna wliedi! Ghax kelli nkun daqshekk xortija hazina?! Kemm jiflah ikun galbu hazina l-bniedem!

RUBEN: Toqghodx tahseb, Rut. Jien hassejt hafna dak in-nhar u bkejt izda issa z-zmien bil-mod il-mod donnu qed idewwili l-gerha li għandi f'qalbi. Anki int, Rut, trid tipprova tinsa.

RUT: Kif jista' jkun, Ruben? Samwel u Aron kienu zewg hlejjaq għeżeż hafna għalija!

RUBEN: Naf, izda ipprova ahseb fuq affarrijiet ohra sbieħ: fuq il-ġilji bojod tal-widien, fuq il-hażix ahfar li jiksi l-gholjet, fuq l-agħsafar ta' l-ażjru...

Rut: Kif jista' jkun, Ruben?...Ma jistax ikun!...L-agħsafar huma kiel-sa, itiru fejn iridu...imma Samwel u Aron huma lsiera, marbuta bil-ktajjen...!

RUBEN: Naf, naf, izda...

RUT: Kien bhal daz-zmien, xi sena ilu. Jien u int konna nahdmu fir-raba u Samwel u Aron kienu hawn id-dar wahedhom. Deħlu l-hallelin god-dar, harbtulma kollox u hadu lit-tfal fil-jasар.

RUBEN: Toqghodx tibki, Rut...Jiena gejt biex intik ahbar sabiha. Trid tismaghha? (Rut tagħmel iva b'rasha) Rut, int taf kemm barranin hawn bħalissa gewwa Betlem. Tant gew nies li l-lukandji kollha huma mimlija. Il-biorah fil-ghaxija, wara li hrigt minn hawn iltqajt ma' ragel u mara li kienu qegħdin ifittxu fejn jgħadju l-lejl. Izda haddi ma accettahom.

RUT: Imbagħad, x'għamilt?

RUBEN: Jien gietni hniena minnhom u wassalhom sa dak l-ghar li fih ahna r-rgħajja soltu npogġu l-bhejjem tagħna. Eqajt sejjer hdejn shabi u għal habta ta' nofs il-lejl grat haga ta' l-ghaq

Is-sema ddawwal b'dija kbira u anglu liebes l-abja' qalilna li f'Betlem kien għadu kemm twieled il-Feddej. Kulha dd-beza xi ftit, specjalment it-tfal ta' Gozwe', izda hu wissiena biex ma nibzghux. Imbagħad uricna t-triq ghall-post fejn kien dan il-Feddej. U haga ta' l-ghageb, dahhalna f'dak l-ghar li għadni kemm semmejt-lek, fejn kont dahhalt lil dawk in-nies. Hemm hekk rajna l-omm u l-Missier kuntanti, mixhutin jaduraw tarbijsa helwa mfisqija u mimdu lu f'maxtura.

RUT: Min jaf x'ferh hassejtu!

RUREN: Ma nistax infissirlek! Fil-ghar kien qed jinstema' kant mill-isbah. Ma stajniex nin-dunaw minn fejn kien gej. Hassejna ferh kbir naraw il-Feddej li ilna tant nistonnew!

RUT: Issa x'se jaġħmel dan il-Feddej, Ruben?

RUREN: Se jkun bniedem kbir u fi zmienu, għażnejn il-ghomja u widnejn it-torox jinfethu, l-imbikkmin jibdew jgħannu u jehles l-ihsiera mill-jasjar tagħhom.

RUT: Mhux li kien dan il-Feddej jehles ukoll lil Samwel u lil Aron!

RUEEN: Inti taqtax qalbek, Rut. Il-Mulej jaf bid-żwejjaq u bl-inkwiet tagħna.

(P.M.)

KOR: Once in royal David's city
Stood a lowly cattle shed,
Where a mother laid her baby,
In a manger for his bed.
Mary was that mother mild
Jesus Christ her little child.

He came down to earth from heaven
Who is God and Lord of all,
And his shelter was a stable,
And his cradle was a stall
With the poor and mean and lowly
Lived on earth our Saviour holy.

KUMM. B: Kif smajna lil Rut tirrakkonta, Samwel u Aron, zogħiġi it-fal zghar, kienu gew misruqa minn xi hallelin u meħuda bixx jinbiegħu bhala lsiera. Missierhom, Ruben, dam ifittixhom għal hafna zmien izda fl-ahhar qata' qalbu li jerga' jarahom. Rut, mara twajba hafna, kienet dejjem tibki u titlob 'l Alla li almenu qabel tmut tċerga' tara wicc uliċċha. Tajjeb ikunu na fu, li Samwel u Aron ma kienek 'il-bogħod wisq minn Betlem. Min scrāqhom, ha' hsieb li jaqfilhom go għarix, ftit 'il barra mill-belt sakemm isib opportunita' ta'jba li jbiegħhom. Niltaqħu ftit ma' Samwel u Aron fl-ċharix tagħhom 'il barra minn Betlem. (E.M.)

(Jidhru Samwel u Aron, idejhom marbutin bil-ktajjen.)

ARON: Samwel, jidn bil-guh!

SAMWEL: Anki jien bil-guh, Aron. Izda tinkwetax. Dalwaqt iġibulna x'nisklu.

ARON: Kemm ilna hawn, Samwel?

SAMWEL: Ilna hawn kwazi sena. Meta dahlu dawk il-hallelin id-dar tagħna kien fix-Xitwa. Minn dak iz-zmien giet ir-Robbieghha, ġaddha s-sajf u riega' dichla x-xitwa.

ARON: Kemm se ndumu hawn, Samwel?

SAMWEL: Ma nafx, Aron, imma nohorgu minn hawn xi darba basta nafdaw fil-Mulej.

ARON: Jien iddejaqt hawn, Samwel. Xbajt norqod fl-art u niekol il-hobz iebcs. Irrid immur id-dar fejn ommi u missieri.

SAMWEL: Anke jien nixtieq immur id-dar, nixtieq hafna izda issa hemm bzonn nichdu paconzja.

ARON: Tghid ommi x'indi tagħmel bhalissa? U missicri min jaf fejn Hu?...Kemm ilni ma mmur miegħu fuq l-gholjet! Kemm konna nichdu gost nilghabu mal-hrief ckejknin! Tiftakar, Samwel?

SAWMEL: Ara, Aron, ma noqghodux nahsbu izqed fuq hekk. Ejja nkantaw wahda minn dawk l-ghanjet sbich li konna nitghallmu d-dar...

FLIMKIEN: O Mulej, int ir-raghaj tieghi, (Titkanta fuq Hark the Herald)
 Lilek, nghanni, nagħti gieħ:
 F'merghat kollha hdura tqegħdni
 Għalhekk ma jenqosni xej'.
 Miegħek nigi fojn hemm l-ilma,
 Fejn nistrieh inti twassalni.
 Hallelujah b'ferh kantaw,
 Fahru, ghannu lill-Mulej.

O Mulej, int ir-raghaj tieghi,
 Lilek, nghanni, nagħti gieħ:
 Int trejjaqni, int tmexxini,
 Ma nibzax ghax miegħi int.
 Inti thejji mejda għalija
 Mill-ghedewwa zgur tharisl.
 Hallelujah b'ferh kantaw,
 Fahru, ghannu lill-Mulej.

(Il-KOR jista' jirrepeti xi strofa sakemm titlesta x-xena tat-tweliż.)

KUMM.A: (B.M.) F'dawn il-jiem, wied centurjun ruman, jismu Marcellus. inzerta qiegħed idur hawn f'Betlem. Ma kienx se jdum ma jerga' jitlaq lejn Ruma, izda qabel jitlaq ried jara jirnexxilux jixtri xi lsiera bixx jirregħalhom lil missieru meta Jasal Ruma. Dar il-bejjjieha kollha u fl-ahhar xtara lil Samwel u lil Aron għal erbghin bicca tal-fidda. Xi granet wara Itaqqa' ma tliet slaten barranin li kif qalulu, kienew gew biex jaraw sultan kbir li kien ghadu kif twieled. F'kurzita', Marcellus thajjar imur jara lil dan is-sultan. Tkixxef minn għand il-Magi l-post ezatt fejn kien qiegħed dan is-sultan u issa narawh dieħel b'arja kbira fl-ghar fejn hemm Marija u Guzeppi bit-tarbijsa mimduda fuq ftit tiben.

MARCEL: (Jidhaq...b'sarkazmu) Ha...ha...ha...Fejn hu s-sultan?
 Sultan fi stalla ta' l-annimali...ha...ha...Fejn hu qiegħed dan is-sultan?!

GUZEPPPI: Jiena Guzeppi, missier it-tarbijsa u din Marija, il-mara tieghi. Nista' mkun naf min intom?

MARCEL: Jien ic-Centurjun Marcellus. Qiiegħed fuq btala u dalwaqt nerga' lura lejn Ruma. Dawn huma l-ilsiera ticħġi.

GUZEPPPI: Ahna nies foqra, Centurjun, izda galbna kbira. Merħba bikom!

MARCEL: (Wahdu) Imma dahqu bija! Nivvendika ruhi minnhom zgur!!

MARIJA: Min dahaq bik, Centurjun?

- MARCEL: Tliet slaten li kienu ghaddcjxin minn dawn in-nahet. Qaluli li f'din l-istalla hawn Sultan. Fejn hu dan is-sultani?
- MARIJA: Centurjun, ibni hu s-Sultan. Izda s-saltna tieghu mhix ta' din id-inja.
- MARCEL: X'ifisser? Dan x'tahwid hu?! Saltna mhix ta' din id-dinja... dan genn!?
- MARIJA: Ibni hu Sultan fqir u s-sudditi tieghu se jkunu l-foqra, il-mahqurin u l-imjassrin...
- SAMWEL: Aron, dik it-tarbija se tkun is-sultan taghna... Ahna mahqurin u njassrin...
- MARCEL: Intom aghlqu halqkom! M'ghandkomx dritt titkellmu!
- MARIJA: Hallihom ha jitkellmu, sinjur. Taghhom għad tkun is-Saltna tas-smewwiet! X'jisimkom, uliedi?
- SAMWEL: Jien jisimmi Samwel u dan hu hija Aron. Serquna mid-dar xi sena ilu. S'issa konna maqfula go għarix ftit 'il barra mill-belt. Issa gejna mibjugha lil dan ic-centurjun.
- MARCEL: (Bil-herra) Iva, xtrajthom b'erbghin bicca tal-fidda. Għamilt bicca negozju tajba, mhux hekk?!
- MARIJA: Conturjun, jista' jkun li int ferhan ghax bil-flus akkwistajt zewgt ilsiera, izda dawn iz-zewgt itfal ma nħażżeż li huma daqshekk kuntanti!
- MARCEL: Le, ma nistax nghid li jien ferhan... izda sodisfatt. Nixtieq kieku kont ferhan!
- GUZEPPA: Isma int ghandek il-flus, int sinjur...
- MARCEL: Iva, għandi hafna flus; għandi artijiet u lsiera kemm irrid u kuljum pranzijiet mill-aqwa izda minkejja dan kollu, nhossni vojt u dejjem qalbi sewda!
- MARIJA: Jekk trid, ibni jista' jagħmlek ferhan, jista' jtik il-paci li qed tfittex.
- MARCEL: U kif jista' jkun? X'tista' ttini scopliċi tarbija?!
- MARIJA: Ibni gie fid-dinja biex igib il-paci lil kulhadd. Irid jehles mill-jasar lil dawn it-tfal ckejknin. Irid jehles lilek ukoll, mill-jasar ta' l-ingustizzja u tad-dnub.
- MARCEL: Miniekk nifhem? Xi trid tfisser bi kliemek?
- MARIJA: Marcellus, int bil-flus u s-setgha li għandek, tahseb li int hieles, tahseb li int qawwi u għalhekk tjassar lil haddiehor bħalma jassart lil dawn it-tfal ckejknin. Meta tagħmel hekk, int stess qed tinrabat bil-ktajjen tad-dnub. Dawn huma d-dwejjaq tiegħek. Għalhekk ma tistax issib paci.
- (Jidhru Ruben u Rut minn xi naħa tal-Knisja. Jorsqu bil-mod; jieq fu jħarsu mistaghba lejn uliedhom.)
- RUT: Ruben, dawk Samwel u Aron! Ejja mnorru hdejhom!
- RUBEN: Tghaggilx, stenna ftit ha naraw x'qed jingħad.
- MARCEL: (Li s'issa kien qed iħares daqqa lejn it-tarbija u daqqa lejn Marija.) Ghiduli mela x'irrid nagħmel.
- MARIJA: (Deciza) Ehles lill-ilsiera tiegħek. Ibghathom go darhom ha jgħixu mal-familji tagħhom...

MARCEL: Le, ma jistax ikun...

MARIJA: Izda dan li trid tagħmel biex tkun ferhan...mhemmx triq oħra,
Marcellus.

MARCEL: Imma intom certi minn dan?!

MARIJA: Biex il-ferħ tiegħek ikun shih trid thobb lil haddiħor
kif thobb lilek innifsek. Meta ticcaħad mill-egoizmu tiegħek,
qalbok tifrah u dan il-fcrh ma' jehodulek hadd.

MARCEL: (B.M. - Wara pawsa kemmxejn twila, jersaq lejn it-tfal u
jhollilhom il-ktajjċen.) Morru...Morru fi djarkom ma' l-għeżej
tagħkom...morru!!

RUEEN U RUT: (S'issa kien fil-ġcn bjisimghu dak li kien qed jingħad. Issa
jersqu fic-centru u jgħannu lit-tfal.) Samwel...Aron...!'
Kemm ilna nistennekkom...Nirringrazzjaw flimkien lil Gesu'
tarbija li rega' gabilna l-fcrh u l-paci fil-familja tagħna!

(Il-Madonna tghannaq lil Rut...Ruben u t-tfal jinzel
għarkobbtnejhom quddiem Gesu' Bambin. Marcellus u l-qaddej
tiegħu baqghu fil-ġen...issa Guzeppi jaqbad lil Marcellus
minn idu u jwasslu għan-nofs. Marcellus ukoll jinzel
għarkobbtnejh.)

(L-atturi kollha jibdew gejjin minn diversi nahat tal-Knisja.)

TMIEM.

PARROCCA: GHARE.

MILIED 1981.

KITRA: M. GALEA.

25.11.81.